

Prijedlog za dopunu Dnevnog reda 41. Skupštine Hrvatske psihološke komore

Poštovani,

u priloženom dostavljam dvije točke za nadopunu dnevnog reda 41. Skupštine Hrvatske psihološke komore. U svake od dvije točke navedeni su linkovi gdje se može naći popratna dokumentacija na koju se pozivam, odnosno materijali koji su potrebni za raspravu. Obzirom da je sav materijal dostupan online pristikom na link, smatram da nije bilo potrebno prilagati svaki od dokumenata zasebno. Za svaki od problema na koji se pozivam, dostupan je link.

1. Predmet prijedloga: Tko prati zakone i pravilnike u HPK koji utječu na psihološku djelatnost?

Kao aktivan građanin u e-savjetovanju, uočio sam niz zakona, pravilnika, ali i podzakonskih akata koji direktno ili indirektno utječu na psihološku djelatnost, ili uopće nisu u skladu sa (krše ga) Zakonom o psihološkoj djelatnosti. Unatoč tome, nisam uočio niti jednom da je neko nadležno tijelo HPK reagiralo na takve propuste. U mnogim od tih zakona ili pravilnika predviđa se vršenje psihološke djelatnosti od strane stručnjaka nepsihologa (npr psihološko savjetovanje koje provode socijalni radnici). Da li je dužnost Komore da samostalno prati sve zakone i pravilnike koji bi se mogli ticati psihološke djelatnosti? Da li Komora ima način na koji će osporiti pravilnike i zakone koji predviđaju obavljanje psihološke djelatnosti od strane nepsiholoških stručnjaka? Ono što me najviše zanima, je li HPK smatra da je u skladu sa Zakonom o psihološkoj djelatnosti prihvatljivo da drugi stručnjaci nepsiholozi koriste termin „psihološko“ u opisu svoje djelatnosti? Ovo me zanima, jer ukoliko bi psiholog upotrijebio termin „liječenje“ u okviru svoje djelatnosti, pa čak i psihološko liječenje, Hrvatska liječnička komora bi ga odmah tužila za nadriliječništvo, tako da HPK mora imati stav o upotrebi termina „psihološko“ od strane drugih stručnjaka.

Dozvolite mi da vam na specifičnim primjerima iz realnosti predstavim kako izgledaju zakoni, pravilnici i podzakonski akti na koje (osobno smatram) je HPK dužna reagirati po Zakonu o psihološkoj djelatnosti, a reakcija je izostala. Naročito je problematično što se u nekima direktno krši Zakon o psihološkoj djelatnosti.

Predlagatelj akta	Naziv akta i gdje se može pronaći (link)	Članak /stavka	Problematično za psihologe	Pravni akt na koji se pozivam
Ministarstvo hrvatskih branitelja	Prijedlog pravilnika o minimalnim tehničkim uvjetima za početak rada veteranskih centara https://esavjetovanja.	Članak 5	U psihološku djelatnost uvrštene su stvari koje ne spadaju u psihološku djelatnost (npr radna terapija, duhovna obnova) i shodno tome ostavlja prostora stručnjacima drugih profila da nazivaju svoju	Zakon o psihološkoj djelatnosti

	gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=8459		djelatnost „psihološkom“	
Ministarstvo hrvatskih branitelja	Prijedlog pravilnika o minimalnim tehničkim uvjetima za početak rada veteranskih centara https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=8459	Članak 21	Nije osiguran prostor za psihologa (dok za ostale radnike je) u kojemu će moći provoditi psihološku djelatnost u vidu individualnog ili grupnog rada, dijagnostike, skladištenje instrumenata, skladištenje sirovih podataka	Zakon o psihološkoj djelatnosti, Standardi psihologijskih testiranja, Pravilnik o prostoru i opremi za obavljanje psihološke djelatnosti kod poslodavaca, Pravilnik o psihodijagnostičkim sredstvima
Ministarstvo zdravlja	Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2020.-2022. https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=12908	Točka 1.9.	Kako psiholog ide kao EVENTUALNA zamjena u pregledu radnika? Koje su to kompetencije na osnovu kojih medicinska sestra srednje stručne sprema može u nekim opsezima djelatnosti djelovati umjesto psihologa?	Nedefinirano-nejasno
Ministarstvo zdravlja	Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2020.-2022. https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=12908	1.14.	Kako je logopedija, koja nema zakon o logopediji ni logopedsku komoru dospjela na popis jasno definiranih djelatnosti u zdravstvu u vidu mjesta zdravstvene zaštite i to samostalno?	Nedefinirano-nejasno
Ministarstvo zdravlja	Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2020.-2022. https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=12908	Točka 2.2.5.	Zašto su psihijatri eksplicitno definirani kao nositelji psihoterapijske djelatnosti, ali ne i ostali suradnici (primarno psiholozi)? Zašto psiholozi nisu navedeni kao da stručnjaci koji provode ili su barem suradnici na psihoterapiji par roditelj-dijete? Zašto samo psihijatri provode kognitivno-bihevioralnu terapiju u grupi, ili obiteljsku i bračnu terapiju? Zašto se samo psihijatrima priznaje savjetovanje preko	Zakon o psihološkoj djelatnosti, Zakon o psihoterapijskoj djelatnosti

			telefona? Zašto su sami psihijatri sposobni za intenzivnu psihoterapiju djece? Zašto samo psihijatar provodi psihoedukaciju djece? Zašto se dozvoljava da edukatori-rehabilitatori provode PSIHODIJAGNOSTIKU po predviđenom pravilniku?	
Ministarstvo o zdravstva	Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2020.-2022. https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=12908	Točka 2.2.15.	Zašto je dozvoljeno da klinički farmakolog i prvostupnice sestrinstva provode usluge „psihološkog testiranja“?	Zakon o psihološkoj djelatnosti
Ministarstvo o zdravstva	Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2020.-2022. https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=12908	Točka 1.12.	Zašto u postupcima psihološke procjene pacijenata u palijativnoj skrbi nije eksplicitno definiran psiholog, dok tipa farmaceut je?	Zakon o psihološkoj djelatnosti
Ministarstvo o zdravstva	Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2020.-2022. https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=12908	Točka 2.2.11. 3.	Zašto medicinske sestre srednje stručne sprema i prvostupnici sestrinstva provode psihološku potporu bolesniku?	Zakon o psihološkoj djelatnosti
Ministarstvo o zdravstva	Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2020.-2022. https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=12908	Točka 2.2.11. 6.	Zašto se dozvoljava da termin „psihološka podrška“ koriste svi doktori medicine bez obzira na specijalnost?	Zakon o psihološkoj djelatnosti
Ministarstvo o zdravstva	Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2020.-2022. https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=12908	Točka 2.2.26.	Zašto je prvostupnicima sestrinstva dozvoljeno koristiti termin „psihološka“ potpora? Umjesto npr stručna potpora, zdravstvena potpora, itd?	Zakon o psihološkoj djelatnosti
Ministarstvo o zdravstva	Savjetovanje o nacrtu nacionalnog	Točka 6. E.	Direktno se navodi da socijalni radnici, psihijatri,	Zakon o psihološkoj

	plana protiv raka 2020.-2030. https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=13292	Ciljevi i mjere aktivnosti	psihoterapeuti, onkolozi i drugi stručnjaci provode psihološko savjetovanje u okviru psihoonkološkog liječenja. Navodi se da psihoonkološke i PSIHOLOŠKE intervencije, psihološke tretmane, psihološko savjetovanje, izbor psihološkog instrumentarija itd. provode RAZLIČITI STRUČNJACI. Ovdje se možemo susresti da idejom, s kojom psiholozi već imaju u praksi problem, a to je da stručnjaci nađu pravnu podlogu na osnovu koje mogu naređivati psihologu koje instrumente i postupke da koristi u okviru psihološke djelatnosti ili da drugi stručnjaci jednostavno svoju djelatnost opišu kao psihološku (ako im pravilnik daje mogućnost da pružaju psihološke tretmane i koriste instrumente). Direktno se navodi psihoterapija i psihofarmakoterapija, ali nigdje da i psihološki tretmani (koji nisu psihoterapija) jesu prihvatljiv oblik tretmana npr psihološki tretmani boli.	djelatnosti
Ministarstvo zdravstva	Pravilnik o normativima i standardima za obavljanje zdravstvene djelatnosti https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=13351	U globalu pravilnik	Zašto HPK nije reagirala na njega? Zašto preko njega nije pokušala poboljšati status psihologa u zdravstvu? Kako su logopedi uspjeli u ovom pravilniku samostalno navesti i regulirati svoju djelatnost, a nemaju komoru ni zakon koji ih štiti?	Nejasno-pojašnjenje
Ministarstvo zdravstva	Pravilnik o normativima i standardima za obavljanje	Članak 39	Predviđeno je da doktori medicine i prvostupnici sestrinstva u Centrima za spavanje provode psihologijske	Zakon o psihološkoj djelatnosti

	zdravstvene djelatnosti https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=13351		upitnike, neuropsihologijska testiranja i slično	
--	---	--	---	--

Ovo su samo neki od besmislenih, ili čak nezakonito definiranih aktivnosti, koje sam uspio uočiti, a da jasno degradiraju psihologiju kao struku. Doista me zanima, zašto je u redu da jedna medicinska sestra sa srednjom stručnom spremom laički zdravorazumski razgovor sa pacijentom može okarakterizirati kao „psihološka pomoć/podrška/savjetovanje“? Ili čak doktor medicine? Mislim da HPK mora uvrstiti ova na dnevni raspored, obzirom da se radi o temama za značaj psihologije kao struke.

2. Predmet prijedloga: Zašto psiholozi pri gotovo svakom ministarstvu s obzirom na njihovo radno mjesto polažu poseban stručni ispit, a pri tome imaju osnovnu dopusnicu za rad?

Već duže vremena gledam kako se moje kolege muče se polaganjem, najmanje dva stručna ispita. Jedan koji zahtjeva HPK kako bi nam izdala licencu za rad, a minimalno jedan drugo ministarstvo u kojem radimo tj koje je nadležno za naše radno mjesto. Hipotetski, ako ja odlučim prijeći iz socijalne skrbi u forenziku, opet ću morati kod nadležnog ministarstva polagati novi dio ispita. Zanima me kako to da HPK dozvoljava ovakav problem? Zašto imamo osnovnu dopusnicu ako će se dozvoljavati da nas svako ministarstvo posebno testira? Zašto HPK ne uvažava državne stručne ispite kao ekvivalente svom s obzirom da to rade druge struke (npr socijalni radnici i defektolozi ako polože državni, ne moraju polagati ispit pri komori)? Polaganje ispita u svakom većem ministarstvu predstavlja značajno otežavanje obavljanja osnovne psihološke djelatnosti za psihologe, ali i otežavanja pri promjeni samih poslova. Možemo razmisliti i o opravdanosti samih stručnih ispita i pripravništva, s obzirom da mnoge države EU uopće ne predviđaju stručne ispite za psihologe, već psiholozi po završetku faksa su sposobni za osnovnu psihološku djelatnost. U Hrvatskoj imamo doktore medicine i stomatologe koji po novom više ne moraju odraditi pripravništvo ili polagati stručni ispit. Oni po završetku fakulteta mogu odmah početi obavljati liječničku djelatnost bez potrebe da se položi stručni ispit, ili odradi ranijih 6 mjeseci pripravništva. Kako je moguće da psiholozi i dalje moraju polagati stručne ispite (ne jedan, nego nekoliko)? Je li stav HPK da je psihološka djelatnost rizičnija i potencijalno fatalnija od npr kirurških i neurokirurških zahvata, ili farmakoloških intervencija? Hoće li HPK, ako već neće ukinuti stručne ispite, spriječiti ministarstva da stalno šalju psihologe na dodatne stručne ispite? Ili hoće li barem HPK olakšati, pa kao i druge struke, odrediti i i prihvatiti državne stručne ispite kao ekvivalente svom?

Ako članak 8. Zakona o psihološkoj djelatnosti kaže da psiholog mora položiti psihološki stručni ispit kako bi mogao obavljati djelatnost, zašto onda HPK dozvoljava ministarstvima da traže od psihologa dodatne ispite kako bi provodili psihološku djelatnosti iz područja osnovne dopusnice u okviru njihovih ustanova nakon polaganja psihološkog stručnog ispita?

Kako se HPK planira izboriti za svoje članove kada je ovaj problem u pitanju?

Primjeri iz prakse drugih struka:

1. Socijalni pedagozi ako polože državni stručni ispit, ne moraju polagati ispit pri svojoj komori.

Izvor: Zakon o socijalnopedagoškoj djelatnosti, članak 7.

Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/2169/Zakon-o-socijalnopedagoškoj-djelatnosti>

2. Socijalni radnici ako polože državni stručni ispit ne moraju polagati ispit pri komori.

Izvor: Zakon o socijalnom radu, članak 7.

Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/509/Zakon-o-djelatnosti-socijalnog-rada>

3. Edukacijski rehabilitatori ako polože državni stručni ispit ne moraju polagati ispit pri komori.

Izvor: Zakon o edukacijsko-rehabilitacijskoj djelatnosti, članak 4.

Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/510/Zakon-o-edukacijsko-rehabilitacijskoj-djelatnosti>

4. Doktori medicine nisu dužni polagati stručni ispit niti pripravništvo za obavljanje liječničke djelatnosti

Izvor: Zakon o liječništvu, članak 4. i 5.

Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/405/Zakon-o-liječništvu>

S poštovanjem,

Ivan Zečević